

*Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови і літератури,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: kafedra.ukr.movu@gmail.com*

РЕЦЕНЗІЯ

ЛІЛІК О.О., САЗОНОВА О.В., ЯНКОВА Н.І.

**УКРАЇНЬСЬКА МАЛА ПРОЗА:
ГІБРИДНІ ФОРМИ В ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ
КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТ.
(КОНТЕКСТ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ):
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК. ЧЕРНІГІВ, 2022. 290 с.**

Необхідність рецензованого навчального посібника зумовлена змінами в програмах з української літератури, де передбачено, що уроки української літератури покликані забезпечити очікування суспільства та вимоги держави в галузі освітнього простору, «виробити алгоритм прочитання художніх творів різних естетичних систем, напрямів, жанрів, стилів», а також необхідністю переосмислення низки питань сучасної генології в руслі загальних тенденцій розвитку інформаційно-освітнього простору. Крім того, сьогодення характеризується тотальною технологізацією і комп'ютеризацією різних сфер життя соціуму, формування інформаційного суспільства, кардинальною модернізацією освітньої системи, що актуалізує потребу переосмислення традиційних підходів до аналізу літературних творів, дослідження жанрово-родової системи, явищ і феноменів літературного процесу в контексті сучасного інформаційно-освітнього простору. Тож актуальність навчального посібника «Українська мала проза: гібридні форми в історико-літературному процесі кінця ХІХ – початку ХХІ ст. (контекст інформаційно-освітнього простору)» (автори – О.О. Лілік, О.В. Сазонова, Н.І. Янкова) не викликає жодних сумнівів.

Варто зауважити, що рецензоване видання досить об'ємне – 290 с., що уможливило використати для літературознавчого аналізу художні матеріали 16 національних постатей. Автори послідовно й системно висвітлюють низку важливих теоретичних питань сучасної генології, зокрема проблему жанровизначальних чинників видових форм у системі малої прози, акцентують на таких жанровизначальних аспектах, як генерика жанру, жанровий зміст, специфіка зображальних засобів, особливості сюжетобудови тощо. Теоретичні положення стали підґрунтям для аналізу творчої спадщини українських новелістів від к. ХІХ століття до сьогодення, зокрема для тлумачення найбільш значущих в художньо-ідейному аспекті зразках малої прози з позицій сучасного літературознавства в історико-літературному та культурологічному контексті становлення української літератури, чому сприяє хронологічний принцип укладання книги.

Перевагою рецензованого навчального посібника є запропонована авторами система завдань, що ґрунтуються на сучасних здобутках літературознавчої, педагогічної, методичної і психологічної наук, забезпечують реалізацію основних загальнодидактичних і методичних принципів. У посібнику запропоновано підбір такого змісту, методів, форм і засобів навчання, у процесі застосування яких формуватиметься критичне мислення й інформаційна грамотність студентів, розкриватиметься їхній творчий потенціал.

Рецензований посібник характеризується науковою скрупульозністю, переконливою послідовністю думки, ґрунтовною аргументацією завдань і висновків. У своїх наукових пошуках автори спираються на сучасні філософські, літературознавчі і педагогічні дослідження, про що свідчать списки використаних джерел. Усі розділи навчального посібника чітко вмотивовані, автори доводять важливість формування критичного мислення, інформаційної грамотності здобувачів вищої освіти – майбутніх філологів, а відтак пропонують до кожного підрозділу систему завдань, виконання яких передбачає застосування онлайн-інструментів, розвиток творчого потенціалу студентів, формування вмінь проводити літературно-мистецькі паралелі, робити висновки й узагальнення.

Аналіз рецензованого навчального посібника дає підстави для висновку, що його використання в освітньому процесі закладів вищої освіти сприятиме поглибленню знань студентів із розвитку українського літературного процесу загалом і генології зокрема, розширенню їхнього світогляду, формуванню критичного мислення й інформаційної грамотності.

Вдумливо дібраний і системно організований літературознавчий і методичний матеріал сприятиме підвищенню якості проведення лекційних і практичних занять із літературознавчих курсів у закладах вищої освіти, виконання здобувачами освіти самостійної роботи, здійснення контролю знань, умінь і навичок студентів.

Це дає підстави рекомендувати навчальний посібник Лілік О.О., Сазонової О.В., Янкової Н.І. «Українська мала проза: гібридні форми в історико-літературному процесі кінця ХІХ – початку ХХІ ст. (контекст інформаційно-освітнього простору)» до використання в освітньому процесі на філологічних факультетах закладів вищої освіти.